Extract uit de resolutien van den raad der aziatische bezittingen van den 20 april 1801.

Het departement tot de Indische zaken, zich onledig houdende met het examen der successivelijk uit Indië ingekomen brieven en stukken, om daaruit te colligeren de ingrediënten der geprojecteerde generale rescriptie; en bij die gelegenheid deszelfs bijzondere aandacht hebbende gevestigd op de missive van Gouverneur Generaal en Raden van Indië van den 20sten December des jaars 1799, waarbij voorkomt een gedetailleerd verslag van de kloekmoedige verdediging van het eiland Ternate tegen de herhaalde en woedende aanvallen van den gemeenen vijand, doet deswegens de navolgende zoo gewigtigen, als gepasten voordragt.

Medeburgers!

Zoo het waar zij, gelijk Cicero zegt, dat het een onbedriegelijk kenteeken is van de deudgzaamheid een's Staats, wanneer de misdaden niet slechts zonder aanzien van personen gestraft, maar waarin ook de deugden eene evenredige vergelding genieten. Zoo het daarentegen alleen de zwakken en verdorven of wel despotieke regeringen zijn, die geen openlijke erkentenis aan uitmuntende daden hechten of die hare gunsten zonder regelmaat en naar willekeur uitdeelen, dan ook is het zeker een onzer eerste pligten, niet alleen tegen misbruiken te waken, en den vrijen loop der wrekende geregtigheid onder ons bestuur te handhaven, maar ook met eene even zoo groote oplettendheid te zorgen, dat alle schitterende daden en opofferingen voor het algemeen welzijn erkend en beloond worden naar evenredigheid van het nut, dat zij aan den staat hebben toegebragt. Het veronachtzamen van dit grondbeginsel is misschien de eenige reden, waarom die menigvuldige staatkundige deugden, die bij

het opslaan der jaarboeken van de Grieken en Romeinen, onze verwondering tegelijk met onzen eerbied bijkans op elke bladzijde wekken, onder de hedendaagsche volken zoo schaarsch gevonden worden. Het is immers eene wet, die het hart van alle menschen is ingeprent, dat niemand nalatig is zich zelven een voordeel te bezorgen, zoo hij niet op een nog grooter voordeel het oog heeft. Niemand zal zich van het gedeelte, dat hem is toegewezen, ontblooten, om den algemeenen schat te vermeerderen, zonder dat hij dringende beweegredenen hebbe, die hem hiertoe aandrijven. Het inwendig zelfgenoegen, welke de deugd haren betrachteren doet ontwaar worden, moge voor den stoïschen wijsgeer eene genoegzame aanprikkeling ten goede zijn, bij het gros des menschdoms zijn deze verfijnde gewaarwordingen ongenoegzaam, om tegen zelfopofferingen, die toch ook de deugdzaamste mensch niet doen kan, zonder eene overwinning op zich zelven te hebben behaald, in de weegschaal gelegd te worden. Uitwendige en meer tastbare belooningen, door het welwikkende oordeel van den braven Regent, naar de verdienstelijke daden afgemeten en door de hand der billijkheid uitgereikt, zijn de roersels, die den drijfveder van alle regeringsvormen in het gemeen en van den democratischen in het bijzonder, moeten werkzaam houden en in kracht doen toenemen.

Deze de opoffering vergoedende, welke wij ten voordeele van het algemeen gedaan hebben, wisschen niet alleen uit onzen geest, maar ook uit onze zinnen, het geheugen van de moeite, die wij daartoe hebben aangewend, en laten ons de waardij dier schatting niet gewaar worden. Het zijn deze aanmerkingen, het zijn deze grondbeginselen, die gijlieden allen u ten dien aanzien als onwrikbaar hebt voorgesteld, welke het departement tot de Indische zaken genoopt hebben, de aandacht des Raads thans bijzonderlijk te bepalen op het gedrag door den afgetreden Gouverneur van Ternate J. G. Budach, op dat eiland gehouden, als die, blijkens de jongste brief van Generaal en Raden, met de grootste heldhaftigheid dat eiland tegen de herhaalde en woedende aanvallen van de Engelschen en derzelver verbondelingen heeft verdedigd. Die schoon zelf niet rijkelijk met tijdelijke goederen gezegend, alle listige verzoekingen en verleidende aanbiedingen des vijands grootmoedig en met verachting heeft afgewezen; die de snerpende geeselroede van den honger met de zijne geduldig heeft gedragen, en het uiterste gebrek, hoezeer ook ten hoogsten top geklommen, standvastiglijk

versmaad, om, getrouw aan zijnen eed, te midden van zoo vele lafhartig of trouwlooslijk aan den vijand overgegeven Bezittingen, het aan hem toebetrouwde eigendom der republiek voor dezelve ongeschonden te bewaren, en die nu, afgemarteld door vermoeijenissen en verzwakt van ligchaam, door de Hooge Regering van daar, op zijn verzoek is terug geroepen, om in Rade van India, als extra ordinair lid, zitting te nemen; op welke bevordering de goedkeuring van het uitvoerend bewind nog zal moeten worden ingewacht. Deze bevordering kan intusschen den braven Budach tot geene belooning worden gerekend, vermits de plaatshebbende vacatures aan de Hooge Tafel hem als 't ware bij opklimming, daarop een zeker regt gaven. Ook is het gedrag diens mans aan het departement voorgekomen van dien aard en zoo loffelijk te zijn, dat hetzelve op eene bijzondere en buitengewone wijze verdiend beloond te worden en vleit zich het Departement, dat niet slechts uwer aller erkentelijk gevoel, maar ook tevens uwe wijsheid en staatkunde Ulieden ten dezen opzigte met hetzelve gereedelijk zullen doen instemmen.

Op deze overeenkomst van gevoelens dan vertrouwende, heeft het Departement geraadpleegt over de soort van belooning welke men dezen dapperen van 's Lands dierbare Bezittingen, op de beste en gevoegelijkste wijze, zoude kunnen aanbieden en hebben dezelve raadplegingen het Departement tot het besluit gebragt, den Raad voor te stellen of Hoogstdezelve niet zoude kunnen resolveren vooreerst: dat ten bewijze van de goedkeuring en het genoegen des Raads over den ijver en de kloekmoedigheid, waarmede de eer van de natie is gehandhaafd door den Gouverneur van Ternate J. G. Budach, voor denzelven zal worden vervaardigd een gouden gedenkpenning, met een toepasselijken stempel en gelijk tegenschrift, ter waarde van.... Caroli guldens, hangende aan een keten van hetzelfde metaal, om bij de eerste veilige gelegenheid naar Indië te worden gezonden.

Ten tweeden: dat dezelve gedenkpenning aldaar ontvangen zijnde, voormelden afgetreden Gouverneur van Ternate (alsdan extra ordinair Raad van Indië) op een opzettelijk daartoe te bepalen uur, zal worden verzocht ter vergadering en van daar door eene Commissie, bestaande uit den Directeur Generaal en drie zoo ordinaire als extra ordinaire Raden, worden geleid naar de parade, alwaar hij onder het genot der militaire honneurs

zal worden ontvangen door den Gouverneur Generaal, die voor 't front en ten aanhoore van een iegelijk, deze uwe resolutie voorgelezen hebbende, den keten met den gedenkpenning er aan, hem zal omhangen en na het afloopen dezer plegtigheid met de gedecerneerde Commissie terug geleiden naar de vergaderzaal.

Ten derde: dat inmiddels dat deze gedenkpenning wordt vervaardigd en er zich een bekwaam en veilige gelegenheid tot deszelfs verzending aanbied, het noodige getal geautentiseerde afschriften op pergament en met het groot zegel gedrukt op een papieren ruit, voorzien, met den meesten spoed zullen worden in gereedheid gebragt, om langs verschillende wegen naar Indië verzonden en door den Gouverneur-Generaal ter hand gesteld te worden aan meergemelden afgetreden Gouverneur van Ternate J. G. Budach, om te strekken tot deszelfs informatie en met te kennen gave, dat de Raad het daarvoor wil gehouden hebben, alsof hij alreeds met de vervaardigd wordende gedenkpenning en keten op de vorenstaande plegtige wijze ware omhangen geworden.

Ten vierden: dat aan allen, die deel gehad hebben aan de manmoedige verdediging van Ternate, voor zoo veel zulks zal mogelijk zijn, nu of in 't vervolg de goedkeuring en het genoegen des Raads zal worden bekend gemaakt en dat dezelve verlangd, dat op die allen, voor zoo verre zij daarvoor vatbaar zijn, bij plaatshebbende bevorderingen, eene bijzondere aandacht worden geslagen.

Ten vijfden: dat copie dezer resolutie almede zal worden gezonden aan Gouverneur Generaal en Raden, om te strekken tot derzelver narigt en om zich dien conform te gedragen.

Het Departement geeft eindelijk nog in consideratie of gijlieden deze propositie amplecterende, niet zoude kunnen goedvinden, hetzelve te authoriseren en te gelasten, om met den burger Holtshey hier ter stede, het vervaardigen des gedachten gedenkpenning te arrangeren; mits echter alvorens iets daarin dadelijk te bewerkstelligen, Ulieden doende behoorlijk verslag van al het ter dier zake verhandelde.

Ter ordonnantie van voorz. departement,

AMSTERDAM,

(*was get.*) VAN GOENS.

20 April, 1801.

Waaruit zijnde gebleken, het heldhaftig, onverschrokken en standvastig gedrag van den toenmaligen Gouverneur van Ternate J. G. Budach, thans zitting hebbende aan de Hooge Tafel, als Raad extra ordinair van Indië, door denzelven op eene zoo roemrijke en gedistingeerde wijze ten toon gespreid bij de defensie van dat eiland tegen de Engelschen en derzelver medestanders. Als hebbende bij die gelegenheid, ofschoon zelve niet rijkelijk bedeeld met tijdelijke goederen, alle listige verzoekingen en verleidende aanbiedingen des vijands, met zoo veel grootmoedigheid en verachting van de hand gewezen, en niet geschroomd met de zijnen het uiterste gebrek, hoezeer ook ten hoogsten top geklommen, met geduld en standvastigheid te verduren, om, getrouw aan eed en pligt, te midden van zoo vele lafhartiglijk aan den vijand overgegevene Bezittingen het aan hem toebetrouwde pand ongeschonden voor deze republiek te bewaren. En bij de deliberatien over dat allezins loffelijk gedrag van den opgemelden Gouverneur Budach, en over het daaruit geresulteerd behoud voor dezen staat van dat gedeelte van deszelfs buitenlandsche Bezittingen, zijnde geconsidereerd, dat een zoo prijswaardig en belangeloos gedrag allezins meriteerd, ten voorbeelde en aanmoediging van anderen, en ten bewijze der goedkeurende en erkentelijke gevoelens van deze vergadering, op eene buitengewone en gedistingeerde wijze te worden beloond, wordt op die en andere bij den voorschreven voordragt gelegde en aangegeven gronden, en uit aanmerking dat de bevordering tot Raad extra ordinair van Indië, die hem door den Commissaris Generaal reeds is opgedragen, den braven Budach echter tot geene genoegzaam voldoende belooning kan worden gerekend, besloten [1].

1°. Als in de voordragt voorgesteld.

2°. Als voren.

3°. Als voren.

4°. Dat aan allen zonder onderscheid die deel hebben gehad aan de manmoedige verdediging van Ternate, nu of in het vervolg, voor zoo veel zulks mogelijk zal zijn, de goedkeuring en het genoegen van dezen Raad zal worden bekend gemaakt en bewezen, zoowel door de uitdeeling van zilveren gelijksoortige gedenkpenningen aan de officieren,

---

[1] Wij hebben deze punten als overeenstemmende met het voorgestelde hier niet herhaald.

en van drie maanden buitengewone soldij aan de gemeene militairen, als door eene aanschrijving aan Gouverneur Generaal en Raden van Indië, dat de Raad verlangt dat op die allen, voor zoo ver zij daarvoor vatbaar zijn, bij plaatshebbende bevorderingen, een bijzonder regard worde geslagen.

5o. Als in de voordragt voorgesteld.

En wordt het Departement tot de Indische zaken bij deze verzocht en geauthoriseerd met den Medailleur Holtshey binnen deze stad, te overleggen de vervaardiging niet alleen van de meergedachten gouden gedenkpenning en keten en de daartoe te bepalen waarde, maar ook een getal van vijftig der hier bovengenoemde zilveren penningen van verschillende grootte, geevenredigd naar de onderscheiden rangen der respective officieren; om vervolgens en alvorens in deze iets te effectueren alhier verslag te doen van deszelfs verrigtingen en bevindingen.

Den 7den Mei daaraanvolgende werd door de Leden van het Departement tot de Indische zaken, aan wien de vervaardiging van de gouden medaille bestemd voor den gewezen Gouverneur Budach, was opgedragen, ter tafel gebragt eene teekening van eene zoodanige medaille met eene beschrijving en berekening der kosten.

De teekening en berekening en gros der kosten werd geapprobeerd en authorisatie verleend, die te laten vervaardigen. In de vergadering van den 24sten September daaraanvolgende, werd ter tafel gebragt een proeve van een gouden en van een zilveren medaille, gedestineerd geweest voor den gewezen, doch nu overleden Gouverneur van Ternate J. G. Budach en voor de overige officieren.

Beide proef-medailles werden geapprobeerd en het Departement tot de Indische zaken geauthoriseerd, het noodige getal te doen vervaardigen, volgens het gearresteerde in de vergadering van den 20sten April jl. onder eene geringe verandering in de inscriptie in den aan hetzelve Departement bekenden zin dezer vergadering [1].

Nadat de veranderde gouden medaille en de overige zilveren op den 9den November 1801 in de vergadering waren gebragt, werd besloten die met de eerstkomende gelegenheid naar Indië

[1] Waarin deze verandering bestaan heeft, wordt bij de resolutie niet opgegeven.

te verzenden, en in de vergadering van den 21sten daaraanvolgende bepaald, dat met het schip *Arnestein,* Kapitein Stokbroo, naar Indië zoude worden gezonden de gouden medaille en een getal van dertig zilveren, de eerste bestemd voor de nagelatene erven van den Gouverneur van Ternate J. G. Budach, en de overige voor de meest verdienstelijke officieren der bezetting, die onder hem zoo een belangrijk aandeel aan de verdediging van Ternate hadden gehad.

Aan ieder der Leden van den Aziatischen raad, zoo mede aan den Secretaris, werd een exemplaar der zilveren medaille afgegeven, terwijl het Departement van financiën werd verzocht en geauthoriseerd de overgelegde rekening van den Medailleur Holtshey, ter zake der voorschreven medailles, ten bedrage van *f* 1341-9 te examineren, en accoord en in orde bevonden wordende te doen betalen.

AANTEEKENING.

Johan Godfried Budach werd geboren te Frankfort aan den Oder. Hij kwam in Indië met het schip *den Hertog van Brunswijk* in 1767 als soldaat. In hetzelfde jaar vertrok hij naar Makasser, waar hij tot 1774 als soldaat dienst deed. In het volgend jaar werd hij aangesteld tot negotie overdrager.

In 1776 Boekhouder en negotie overdrager.
〃 1779 Soldij boekhouder.
〃 1780 Provisioneel onderkoopman en soldij boekhouder.
〃 1781 Als boven en Secretaris ven Politie.
〃 1787 Als boven en kassier.
〃 1790 Provisioneel opperkoopman en secunde.
〃 1794—1799 Gouverneur en Directeur van Ternate.

